

1. LUBY (56) ai

luby (55), **lub** (1).

sg m N luby (6), lub (1) *HistRzym*; ~ (*praed*) luby (3), lub (1); ~ (*attrib*) luby (1). ◇ G lubého (5); -ého (3), -(e)go (2). ◇ A luby (5), lubého (1). ◇ f N lubã (8); -ã (6), -(a) (2); ~ (*praed*) -ã (4), -(a) (1); ~ (*attrib*) -ã (2), -(a) (1). ◇ A lubã (2). ◇ V lubã (1). ◇ n N lubé (4); -é (2), -(e) (2). [lubo (*praed*) cf LUBO]. ◇ G lubého (3). ◇ A lub(e) (3). ◇ I lubym (1). ◇ pl N m pers lubi (2). *subst* lub(e) (2). ◇ G lubyh (4). ◇ D lubym (1). ◇ A *subst* lubé (5); -é (2), -(e) (3). ◇ I f lubémi (1). ◇ V *subst* lubé (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Wywołujący przyjemne wrażenie, dający uczucie zadowolenia, miły, wdzięczny; suavis Mącz; acceptus, distinctus, dulcis, gratus, mellitus, pericundus, plausibilis, probabilis, secundus, venustus Cn (51):* Przyedzyeli pánic luby/ Złom kłafztorne pánno fluby *BielKom nlb* 6; lepiej ieft fwemu zdrowiu porádzić/ á wzyąc przymierze na czás długi álbo wieczną przyiaźń [...] á domořtwo fwoie/ żonę y dzyatki przez ten czás ořirociále/ lubym widzeniem dáley opátrzyć/ niźli walek tákich s fwoią řzkodą náfládowác. *BielKron* 58; *Suavis et hoc suave, Lágodny/ miły/ wdzięczny/ słodki/ luby Mącz* 424d; dáry/ ktore kto miłey fwey dáie/ nie thák lubã miłość czyniã/ bo [...] człowiek moźe thák rozumieć/ że go dla nich fámych fáłfzywą miłościã miłuiã *GórnDworz Cc2, Mm2*; A Boźe day/ áby náfi (Chrzeřciáńcy) Pánowie ták potrzebne rády opátrowáli/ iáko (więc) lube prziumiã *ModrzBazBud ¶6; KochOdpr C4*; Ten máć nieplódnã/ y ziętã trofkámi/ Lubémi ciełzy zá czáfem dźiatkámi. *KochPs* 173; Ná iéy [*Timas*] mogile wřzytki rowiennice rázem Swé lubé włofy ořtrym vřtrzygły żelázem. *KochFr* 55; *KochPieř* 9 [2 r.]; Ciebie ia luba Irene wřpomionę/ Ilekroć zgodnoięgłã ftronę/ Pálcy fwymi náwiedzę *RybGęřli Cv*; Miei mię ná wodzy: niech mářnořci lube W řmák mi nie idã *RybGęřli D3v, Dv; ZbylPrzyg B4*.

W połączeniu szeregowym (1): pięknořć/ ieft twarz przyiemna/ luba/ wefoła *GórnDworz L15v*.

W przeciwstawieniach: »luby ... przykry, wzgardzony (2)« (3): wřfytko tzudné/ grubé/ ij wřfytko tzo ieft lubého/ przykro ieft *OpecŻyw* 187v; lubã rzecz ku řerczu przykładámy iako iemu włafnã [...] á zafię wzgardzonã od siebie y od pierfi odgarniamy. *GlabGad D6; GórnDworz L15v*.

Wyrażenia: »co lubego« (1): wnet v Gréków będzie wdzięczny goniec/ Ktorzy ná to czekáią/ żeby co řlyźeli Lubého/ gdyź řie domá rádźiby widzieli. *GórnTroas* 44.

»dźwięk luby« = *melicus sonor Cn (1):* A wten czás/ o Bogini/ złotéy lutniéy moiéy Doday dźwięku lubého/ y tákéy wdzięcznořci/ Coby iã řpiéwác mogłã podług iéy godnořci. *KochPropKKoch* 4.

»kaźdemu luby« (5): *GlabGad N2*; iákoź s przyrodzenia kaźdemu z nas omyłká włafna ieft luba *GórnDworz Q5, O2v*; A gdyź ono dziecię iuź dorosoł/ było bárzo piękne [!]/ wymowne/ mądre/ y kaźdemu bárzo lube. *HistRzym* 133v, 134.

»luby pokoy« (6): *KochPs* 93; Nie pluźã v mnie miecze/ Gdy nie bácźna dłoń w luby pokoy řiecze. *RybGęřli C2; KlonKr F2*; Snadź lepiéy nie znác żadnéy [*dziwki*]/ á to rádã moiã/ Chcełzi zá lat řwých záżyć lubého pokoiã. *GosłCast* 46, 29; *ZbylPrzyg A4*.

»luba rozkosz« (1): Tu luba rořkofs/ y zbytek wyrzutny/ Pod niémi nędźã předka/ y žal řmutny. *KochFrag* 14.

»luba rzecz« [szyk 2:2] (4): *GlabGad* D6; *KromRozm I* D4v; gdy Dworzánin wżywác w ten łpofob będzie thych rzeczy lubych [zdrowych fortyli]/ káždego czáfu/ y ná káždym mieřcu/ doidzie onego krefu/ onego kończá/ ku ktoremu był myłł fwą obrocił *GórnDworz* Ee7v; Rozum to przyrodzony chwalić muři/ gdy [...] kto [...] pokaże iź fobą władnie/ á chęć go do rzeczy lubych nie zwycięży. *SkarKaz* 120b.

»lube słowa« (1): *GórnDworz* M8 cf »lube a pełne ognia«.

»luby świat« (1): Zyi długo zacna Páni/ á łzczęśliwe látá Niechayći długo łłuzą/ y lubego światá Niechayći Prządki życzą/ żywotá ludzkiego *ZbylPrzyg* ktv.

»twarz luba« (1): *GórnDworz* L15v cf *W polóczeniu szeregowym*.

»luby wiek« (1): á to co człowiek dobrego miał/ ábo widział ná fwiecie/ wżytko zginie/ chyba pámięć tylko zołtanie/ á iákoby obraz onego lubego wieku/ gdy człowiek był młody *GórnDworz* H5v.

Szeregi: »miły a luby« (1): O iáko to było miłe á lube pocáłowanie/ y pokoju danie bráćiey przez ták długi czás niezgodnych. *SkarJedn* 293.

»lube a pełne ognia« (1): rozważáiąc fobie z onego liřtu lube/ á pełne/ ognia łłowá/ naprzod zyął ią žal *GórnDworz* M8.

»luby i teź przyjazny« (1): á bywa taki człowiek w mowie prawdziwy pouolny dobrze dowcipny y pámiętny, káždemu luby y teź przyjazny. *GlabGad* N2.

Przen: *Czuly, wrażliwy* (1) :

Wyrażenie: »lube miejsce« (1): iź gdzye kogo prawdá fwięta iáko zły podkład w lube mieyřce doćisnie/ iuź łie káždy o to pilnie łtára/ iákoby y rádami fwemi/ y káždemi pilnořćiami fwemi zácierał á zátłaczał ią *RejPos* 323.

a. *Miły Bogu, zgodny z wolą Bożą* (11) : *BierEz* 23v; day mi prawdę y mocnořć/ y mowę prawą dobrze brźmiącą w wřta moie/ iźby były lube łłowa moie przed oblicznořćą [!] twą *TarDuch* D7.

luby komu (8): Dáy mi motz iźbych [...] duchem twym dobrym/ ku wřlytkim rzeczám moim/ a twe náfwieřłłie wolij lubym był dowiedzion *OpecŻyw* 108v, 1v, 2, 2v; *TarDuch* E2v; *WróbŻołt* V8; A gdyż pan vbaczy że ie^{go} rycerz zwycięřtwo ták odzierzawa/ tedy iemu da żonę Kářtelankę/ to ielt łáłkę fwą/ która będzie łtrzegłá zamku fercá iego/ áby nádewřzythko mogł być lub pánu Bogu *HistRzym* 117; DAł wam [*Rusakom i Podolanom*] Bog przez mię przykład s pogáńłkie^{go} wieká Káždego złych y dobrych łpráw zacnych człowieká. [...] Widząc w was cnot niemáło lubych bárzo fobie/ A wřzákoź ią powiádam wolą iego tobie. *PapřPan* Cc3.

W charakterystycznych polózeniach: *luby (Panu)Bogu* (4); *dobrze luby*.

Szereg: »miły i luby« (1): Krolowie wielkiego moczarřtwa łtali łie mili y lubi/ [...] A na okrařę do mu boże^{go} dzielili łupy. *WróbŻołt* 67/13.

2. *Będący przedmiotem naszych uczuć, kochany; dilectus BartBydg; acceptus, delectabilis, favorabilis, gratus* Cn (5) : *Dilectus*, myły, lyvby *BartBydg* 42b; mój łynu weźmi płác/ [...] á oycu donieř mé pocáłowanie/ Z tym wřlytkim co po łmierći onego zołtáło/ [...] Teź tylko łzátkę zołtaw wrzkomo ku ochłódzie [...] Tknął łie iey ten co luby *GórnTroas* 55; O lubé brzegi/ gdy was z oczu zbędzim/ iákię my nędnę myłłi w ten czás będzim? *GórnTroas* 68; Tyř z lubégo łoná Oycá mégo mię

wywiódł: zkąd nie ogárnioná Cześć twa pánie ná wieki *GosłCast* 20; Płáże dworynkowa Lobzenicá
Ze zász ma ná łwym łonie lubego dziedzicá. *RybWit* B3v.

Cf [**LUBNY**], **NIELUBY**

KCh